

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE – PEDAGOGICKÁ FAKULTA
NAVAZUJÍCÍ MAGISTERSKÉ STUDIUM

Student:	Denisa Nováková
Oponent:	PhDr. Leonora Kitzbergerová, Ph.D.
Název bakalářské práce:	Obsahy skrytého kurikula jako vzdělávací obsahy výtvarné výchovy

Skryté kurikulum, jehož zkoumání ve výuce výtvarné výchovy se Denisa Nováková ve své práci věnuje, je reálným, nicméně zřídka otevřeně reflektovaným jevem. Neformální a většinou nevědomě sdělované informace ovlivňují a spoluvytvářejí nejen vyučovací obsahy předmětu, ale také vztahy ve škole, postoje žáků k obsahu předmětu i k výuce obecně a v širším smyslu i jejich budoucí občanský vztah k vzdělávání. Denisa Nováková metodami terénního pozorování, polostrukturovaného dotazování i neformálními rozhovory v prostředí tří pražských základních škol získala množství dat, která charakterizují běžnou výuku výtvarné výchovy a přináší řadu překvapivých údajů o skutečném obsahu vyučovacích hodin.

Zatímco žáci jsou ve výzkumu zastoupeni hříčkami s doslovným naplňováním pokynů vyučujících či kreslením na nepovolené plochy, skryté kurikulum prezentované učiteli oblast školního folklóru zcela opouští. Postoje k významu a obsahu předmětu, volba vzdělávacích postupů, sdělení obsažená ve způsobech komunikace s žáky, hlediska hodnocení a další položky jsou alarmujícími doklady nízké úrovně výuky. Autorka se snaží se získanými údaji dále pracovat, v podkapitole 3. 1. přináší poměrně zdařilou analýzu prvoplánové a odborně i obecně pedagogicky nezvládnuté reakce na žákovské řešení úkolu. Analýza je doplněna o tematickou souvislost s výstavou Dekadence a s dalšími vizuálními produkty. Bohužel připojená tabulka (str. 53) neplní zcela svoji úlohu při shrnutí poznatků, přelévání obsahu na další stránky zbavuje shrnuté informace přehlednosti. To platí i ve větší míře i pro tabulku na str. 74.

V didaktickém projektu se autorka věnuje druhému tématu nalezenému ve skrytém kurikulu, a to otázce originality a práva na autorství. Obě tyto vcelku abstraktní hodnoty zkoumá společně s žáky prostřednictvím úkolů založených na sdílení a vzájemném „vykrádání“ motivů a společně i individuální reflexe těchto postupů. Didaktická část práce tak nabízí možnost aktivní reakce na neveselé poznatky o skrytém kurikulu. Proti nevěřejné, ale vlivné uhýbavosti a neodpovědnosti staví možnost otevřeně se zabývat jedním ze zdánlivě nepřekonatelných, ale v popisované praxi naopak neustále překračovaných pravidel žákovské výtvarné tvorby – požadavku samostatnosti a originality. Tvůrčí část diplomové práce se věnuje skrytému rysu odborné výbavy autorky – omezené schopnosti vytvářet na požádání výstižné kresby zvířat. V konceptuálně pojaté hravé sérii kreseb autorka zkoumá své možnosti a sleduje proměny svého vizuálního uvažování nad zvoleným tématem.

Celkově přináší diplomová práce Denisy Novákové spíše otázky než odpovědi. Problémy nalezené v rámci průzkumné sondy přesahují možnosti, které jí prostudované zdroje poskytují pro reakci a formulaci závěrů v teoretické rovině. S těmi, které si zvolila, se však autorka zdařile vyrovnává, jak ve zmiňované kapitole 3, tak i formou didaktického projektu.

Text je psán kultivovaným jazykem s minimem chyb, občas ruší nadužívání pasivních vazeb, na několika místech se objevují písařské chyby (překlepy). Sdělnosti textu by jistě prospělo citlivější členění odstavci. Velmi často je text přesycen citacemi. Citované zdroje nejsou vždy uvedeny podle normy (typ písma v citacích z periodik).

Práce jako celek odpovídá nárokům na diplomovou práci.

Otázky k obhajobě:

- 1) Do kterých oblastí pedagogické i občanské odpovědnosti se dostaneme při nahlížení na vámi objevené obsahy skrytého kurikula sdělovaného vyučujícími ve sledovaných hodinách?
- 2) Navrhněte zájemcům o téma další odbornou literaturu.